

TÖBBNYELVŰ EGYETEMEK

A régió politikusai szívesen használják a *multikulturális* jelzőt, amikor oktatási intézményeikről beszélnek. Más régióból érkezetteknek ez talán szokatlan. Hiszen a *multikulturalizmus* a bevándorlói társadalmakat jellemzi, amelyekben vagy sohasem volt domináns kultúra, vagy pedig mára szétröredezett.

Európa keleti felének története másképp alakult. Mai nemzetállamai négy több nemzetiségi birodalom szétesése nyomán szerveződtek, ezért a régióban nemzeti közösségek élnek együtt többségi/kisebbségi helyzetben. A különböző hatalomváltásokhoz az igazgatási, egyházi, oktatási stb. szervezetek különbözőképp illeszkedtek: az igazgatás automatikusan, az egyházak többnyire sehogysem. Az oktatási rendszerek féláton vannak e kétfajta illeszkedés között.

A helyzet újdonsága a 20. század végén az, hogy az oktatási rendszerek tömegesedésével mára a felsőoktatás került az oktatáspolitika érdeklődésének középpontjába. Amennyire fontos volt az első világháború után a *kisebbségi népoktatás* megszervezése a mindenkorai kisebbségek megragadása miatt –, olyan fontossá vált mára a *kisebbségi felsőoktatás* megteremtése.

Jól van-e így? Vajon az egyetem eszméje nem az egyetemességet hordozza-e, amely föloldja az ellentéteket, nem pedig korlátokat épít? Vajon az egyetem egy-egy nemzeti közösség létét hivatott szolgálni, vagy egy-egy régióban együtt élő közösség érdekeit? Összeállításunk szerzői ezekre a kérdésekre keresnek választ.

A KÉTNYELVŰ EGYETEM: EREDETE, KÜLDETÉSE ÉS MŰKÖDÉSE

Az UNESCO 2000 márciusában szemináriumot szervezett Bukarestben, amelyen a résztvevő intézmények képviselői a kétnyelvű egyetemeket érintő problematikákat tárgyalta meg. Különösen nagy hangsúlyt helyezett a szeminárium a kétnyelvű vagy multikulturális egyetem eredetére, küldetésére és működésére az egyes társadalmi környezetekben. A szeminárium célja a kétnyelvű egyetemre vonatkozó problematikák valamint az egyetemek fenntartásának és működtetésének megtárgyalása volt.

Az Európai Felsőoktatási Központ érdeklődése azért fordult a kétnyelvű vagy multikulturális egyetemek felé, mert a Központ véleménye szerint veszélyeket rejt-

het, ha a nemzetiségi csoportok az egyetemet használják fel nemzeti identitásuk intézményes kifejezésére. Van, ahol a nemzetiségi csoportok békésen tudnak egymás mellett élni, van azonban, ahol a kétnyelvű egyetem komoly konfliktusokat szül és nyelvi elkülönüléshez vezet. Becslések szerint harmincstorannyi nyelvet beszélnek a világban, mint ahány ország létezik, és e tekintetben Európa sem kivétel. A világ lakosságának kb. kétharmada kétnyelvű. A kétnyelvűség bonyolult és összetett politikai, társadalmi-kulturális, nyelvészeti és oktatási problémákat is felvet. A nacionalisták a nemzeti nyelveket támogatják, az európai regionalisták a regionális nyelveket, a kozmopoliták pedig gyakran egy univerzális nyelv használatát tartják kívánatosnak. Abban azonban egyet kell értenünk, hogy a kommunikációs kompetencia a demokrácia alapvető összetevője, hiszen lehetővé teszi az állampolgárok számára, hogy közösen szerezzenek közösségi és kulturális tapasztalatokat. Ilyen értelemben a multikulturalizmus elfogadása és gyakorlata az egyes országok demokratikus fejlettségének fokmérője.

Az oktatásnak központi szerepe van a kétnyelvűség – és a kétnyelvűségen keresztül a multikulturalizmus – problematikájában. Ahogyan az egyes országok oktatási rendszere megbirkózik e terület problémáival, az fontos jele az adott ország társadalmi és politikai választásainak és stratégiáinak. Európában az egyetemi oktatás elsősorban az országok viszonylag kis számú hivatalos nyelvén folyik. Szövetségi államokban, illetve azokban, ahol egyes régiók autonómiával rendelkeznek, a regionális nyelveken is folyik felsőfokú oktatás. Vannak ezen kívül olyan egyetemek is, amelyek olyan nyelven oktatnak, amelyek idegenek az adott nemzet vagy régió számára.

Amikor egy országban egy hivatalos nyelv mellett több kisebbségi nyelv létezik, a kétnyelvű oktatási programokban használt nyelvek egyértelműek. Ahol viszont több nyelv szeretné kisajtítani a nemzeti nyelv státusát, a helyzet bonyolultabb. A „természetes kétnyelvűségtől” az oktatási rendszerek által formált „intézményes kétnyelvűséggig” hosszú az út, amely kulturális normáktól, gyakorlatoktól és ideológiáktól terhelt. Elengedhetetlen, hogy megtaláljuk a legjobb megoldáshoz vezető kreatív megközelítéseket, amelyekkel kezelní lehet a kétnyelvűséget a felsőoktatás szintjén.

A kétnyelvű egyetemek eredete

Az előadásokból kiderült, hogy a kétnyelvű egyetemek minden esetben politikai indíttatásúak. A Viadrinai Európai Egyetem (Odera-Frankfurt) a Németország és Lengyelország közötti politikai közeledés egyik eleme, a Fribourgi Egyetem (Svájc) pedig egy kétnyelvű kanton politikai szerkezetének egyik alapvető színtere.

Hasonló a helyzet az Ottawai Egyetemmel (Kanada), hiszen az egyetemet 1848-ban kifejezetten azzal a céllal hozták létre, hogy az angol és a francia lakosság között elősegítse az akkor új kanadai alkotmány által támogatott kétnyelvű együttételét.

A politikai indíttatástól függetlenül azonban minden egyetemnek társadalmi létjogsorulságot is találnia kell. Egy egyetem sem maradhat idegen társadalmi képződmény egy őt be nem fogadó testben, környezetének el kell fogadnia, vagy pedig az intézménynek vállalnia kell az elutasítás kockázatát. Bolzanoban pl. nyílt napokat tartottak, ahol a város lakossága felfedezhette új egyetemét, a viadrinai egyetem oktatói és hallgatói pedig városuk életében vállalnak szerepet, hogy elősegítsék egyete-

műk beilleszkedését a helyi társadalomba. minden egyetem, bármilyen régi legyen is, folyamatos kapcsolatot tart a környezetével, hiszen az egyetem és környezete kölcsönösen függnek egymástól. Az Åbo Egyetem 1917-es újraalapítása éppen azért történt, hogy reagáljon a függetlenségét kivívott Finnországban élő svédajkú lakosság igényeire. A Puerto Rico-i Egyetem pedig – más körülmenyek között – a kormány változó kultúra- és nyelvpolitikájának eszköze volt.

Ezeket a politikai törekvéseket a társadalmi környezet általában nem fogadta el egészen a legutóbbi időig, amikor a szélesebb körű társadalmi és gazdasági változások a többségi lakosság attitűdjében és viselkedésében változásokat idéztek elő.

A kétnyelvű egyetem küldetése

A kétnyelvű egyetemeknek a speciális helyzetükből és a regionális szükségletekből adódóan többféle küldetése lehet. A társadalmi részvétel elősegítése: Néhány intézmény egyértelműen azt a célt tűzte ki, hogy elősegítsék egy nyelvi kisebbség teljes részvételét az ország, a régió és a város életében. Ehhez a küldetéshez folyamatos figyelemre van szükség, hogy az intézmény hatékonyan tudjon alkalmazkodni a változó társadalmi, politikai és egyéb környezetet. Az Åbo Egyetem egyértelműen a finnországi svédajkú közösség társadalmi részvételének elősegítésére jött létre, (az egyetem egyébként érdekes módon nem kifejezetten kétnyelvű egyetem, hanem egy egynyelvű, svédül oktató intézmény egy kétnyelvű városban). Az egyetem azonban segíti a társadalmi integrációt és részvételt azáltal, hogy a hallgatók 25%-a finnajkú, akiknek azonban svéd nyelvvizsgát kell tenniük. Ezen kívül szoros együttműködést alakított ki a város másik két egyetemével, amelyekkel egy harmadik nyelven – angolul – kínálnak közös, elsősorban posztgraduális programokat. Az Ottawai Egyetem kétnyelvűségének segítségével sikereket ért el abban, hogy minden két nyelvi csoport – különösen Ontario kisebb, franciaajkú közösségeinek – társadalmi és felsőoktatási részvételét segítse. Bolzanoban hasonló, bár kevésbé explicit küldetéssel működik az egyetem, ahol a régió nyelvi kisebbségei a történelmi tapasztalatok alapján úgy érezték, hogy őket kirekesztették az oktatási, és különösen a felsőoktatási folyamatokból. A kétnyelvű és multikulturális egyetemeket a német és ladin ajkú kisebbségek önbizalmának növelésének egyik legfontosabb elemének tartják. Fribourgban a kétnyelvűség politikája nagyon kedvező értékelést kapott azért, amit a kétnyelvűség az egyetem egész számára jelent, valamint azért, mert biztosította a hallgatók nyelvi sokszínűségét. Ma a beiratkozó hallgatók majdnem 10%-a olaszajkú, az egyetem kétnyelvűséggel foglalkozó bizottsága jelenleg pedig azon munkálkodik, hogy biztosítsa a nyelvi közösségek teljesebb integrációját az intézmény életébe.

A társadalmi összetartás elősegítése: A kétnyelvű egyetemeknek fontos feladatauk van a város, a régió, vagy az ország társadalmi összetartásának elősegítésében, gyakran olyan helyzetben, ahol kevés más intézmény kísérli meg áthidalni a nyelvi, és gyakran kulturális különbségeket a különböző népcsoportok között. Ez a helyzet Ottawában is, ahol a szövetségi parlament és szövetségi kormány mellett az egyetem az egyik legfontosabb intézmény, amely a város és a régió angol illetve francia ajkú közösségeit összehozza az egyébként dominánsan angol nyelvű közegben. Bár Svájc-

ban négy nemzeti nyelv élvez alkotmányos egyenlőséget és Fribourg városa és a kanton maga is nyelvhatáron fekszik, az egyetem az egyik legfontosabb intézmény a kantonban, amely aktívan elősegíti mind a német, mind a francia nyelv egyenlő használatát. Az egyetem és a hasonló intézmények aktív szerepvállalása egyre fontosabb annak biztosításában, hogy az alkotmányos jogok és a minden nap valóság között valamilyen mértékű összhang alakulhasson ki. Néhány elit iskola kivételével sok esetben a „kétnyelvű” alap- és középfokú oktatás gyakran nyelvi megosztottságot takar, aminek számos oka van: logisztikai, pedagógiai és egyéb okok. A kétnyelvű egyetemek így a tanárképzésben is fontos szerepet játszanak, hiszen a tanárképzés egyike azon kevés lehetőségeknak, ahol a közép- és alapfokú oktatásban tanárok kicsérélhetik gondolataikat és tapasztalataikat más nyelvi csoportokhoz tartozótársaikkal. A bolzanói (Bozeni) szabadegettelen a tanárokat három párhuzamos nyelvi csoportban képzik. Maguk a tanár szakos hallgatók kérték a csoportok közötti sokkal szorosabb együttműködést, hogy ezáltal egy sokkal koherensebb szemléletet alakíthassanak ki a többnyelvű és multikulturális társadalomról.

Szélesebb perspektíva biztosítása az egyetem és hallgatói számára: Két nyelv folyamatos használatát az egyetemek a szélesebb intellektuális és társadalmi perspektíva központi elemének tartják. Bizonyos esetekben szükség van arra, hogy a nyelvi csoportok közötti társadalmi kapcsolatot ápolják, így segítve, hogy néhány alapvető történelmi téma felett napi rendre törjenek. A hallgatók közötti kapcsolatok pedig nyilvánvalóan kedvező eredményekkel kecsegtetnek. Ez a politika nem a történelmi tapasztalatok királdírozását célozza meg, hanem segíthet abban, hogy a csoportok között a jövőben könnyebb legyen a kapcsolatteremtés. Ennek sikere érdekében talán különösen fontos, hogy a kisebbségi kultúra iránti fogékonyúság növekedjék a többségi társadalomban. Az Ottawai Egyetemen az angol és a francia nyelv együttes használata sikeres eszközöknek bizonyult a szoros kulturális együttműködés és a nyelvi csoportok közötti cserekapcsolatok előmozdításában a hallgatók és az oktatók körében is. A kétnyelvű szemlélet fontos szerepet játszik az egyetem nagyobb nemzetközi aktivitásának segítésében, angol, francia és más nemzetközi tudományos, kulturális vagy nyelvi közösségekben. Bár a kétnyelvű egyetemeknek gyakran a regionális érdekeket kell szem előtt tartani, azt is biztosítaniuk kell, hogy a szélesebb nemzetközi tudományos életben is aktívan jelen legyenek. A Puerto Rico-i Egyetemen végzett követéses vizsgálatok azt mutatták, hogy a diákok két nyelven mutatott nyelvi kompetenciája és családjai között egyenes összefüggés van: a spanyol a minden nap nyelvje, az angol pedig a második beszélt nyelv azokban a családokban, akik magasabb társadalmi-gazdasági státusszal rendelkeznek. Az egyetem tehát igyekszik biztosítani, hogy minél több diákok vehessen részt programjaikon, kétnyelvű politikája pedig jobb tudományos, társadalmi és gazdasági perspektívát jelenthet az egész ország számára, és bővítheti az együttműködési és cserelehetőségeket mind Latin-, mind Észak-Amerikával. A Viadrinai Európai Egyetem küldetési nyilatkozatában is szerepel a szélesebb perspektíva biztosítása: „a kulturális sokszínűség kiaknázása, kulturális kompetenciával tanítani, valamint a kelet és nyugat közötti intellektuális együttműködésben összekötő szerepet vállalni”, hangsúlyozva a hallgatók gyakorlati tapasztalatszerzésének fontossá-

gát. A Fribourgi Egyetem előadói úgy fogalmaztak, hogy az egyetemen végzetteknek, ha a városban maradnak, akkor bizonyos területeken – pl. orvosi, jogi, műszaki területeken – mindenkorán kérnyelvű környezetben kell majd dolgozniuk.

A kérnyelvűség mint cél, nem mint feltétel: a hallgatók jelentős hányada nem kérnyelvű az egyetemi tanulmányok kezdetén. Az egyetemnek fontos szerepe lehet abban, hogy mindenkorán nyelvi csoporthoz tartozók számára segítse a kérnyelvűség kialakulását – különösen mivel bizonyos esetekben a kisebbségi csoportokhoz tartozók között sokkal többen kérnyelvűek, mint a többségi csoporthoz tartozók. Így tehát nagyon fontos, hogy a hallgatók minél hamarabb tanulni tudjanak a kérnyelvű környezetben, amihez néhány speciális eszköz is szükség van, pl. intenzív nyelvi kurzusokra.

A hallgatók régióban maradásának elősegítése: Különösen bonyolult a helyzet akkor, amikor az egyes kisebbségekhez tartozók számára az egyetlen lehetőség arra, hogy anyanyelvükön tanuljanak, ha valamelyik szomszédos országban folytatják tanulmányaikat, ahol az adott nyelv a többségi nyelv. A képzett szakemberek elcsábítása a kisebb és gyakran elszigetelt közösségekből mindenkorán aggasztó, amely elengedhetetlenül hatással van ezeknek a közösségeknek az oktatási intézményeire. Turku (Åbo Egyetem), Bolzano (Bozeni Szabadegyetem) és más városok esetén is felvetődött ez a kérdés, ahol a nemzeti és nyelvi egyensúly a helyi és regionális társadalmi részvételben, valamint a gazdasági és társadalmi esélyegyenlőség területén más-más történelmi időszakokban ugyan, de fontos kérdések voltak, vagy azok ma is. Az Åbo Akademi Egyetem kétség kívül hangsúlyt helyezett arra, hogy a fiatal svédajkú hallgatók számára lehetőségeket biztosítson arra, hogy Finnországban maradhassanak tanulmányaik folytatására, majd pedig esélyel índulhassanak a munikaerőpiacon. Mára jelentősen változott a helyzet, és ma ez már nem annyira fontos küldetése az egyetemnek. Finnországban ma a svéd nyelvet tartják a Skandinávia többi részével való kapcsolattartás és a szélesebb gazdasági perspektívák eszközének. Az Ottawai Egyetem esetén az egyetemnek különleges szerepe van a kérnyelvűség megőrzésében Ontario-ban. Az Ontario-ban élő franciaajkúak számára, ha saját anyanyelvükön szeretnének tanulni, a másik lehetőség az lenne, hogy a szomszédos Québecben folytatják tanulmányaikat, amit viszont sok ontarioi francia nem szívesen tenne, és amit az állam kormányzata sem szívesen látna. Az Viadrinai Európai Egyetem, valamint a Bozeni Szabadegyetem esetében nemileg módosult formában találkozhatunk ugyanezzel a különdíssel, hiszen ezen egyetemek hallgatóinak jelentős része más régióból, sőt más országokból érkezik. Ez azonban a helyi diákok számára jelenti azt, hogy úgy tudnak találkozni új és más kultúrákkal, hogy nem kell elhagyniuk a régiót.

A kérnyelvű egyetem működése

A kérnyelvű politika kialakítása, fenntartása és fejlesztése bonyolult és kényes feladat. Mindig lesznek többségi és kisebbségi csoportok, amelyek egymáshoz viszonyított aránya változik, a nyelv mindenkorán központi kérdés lesz, az egyetemnek pedig számos szinten kell érzékenyen bizonyos témaikkal döntenie: a felvételi procedúra, a kinevezési gyakorlat, a dokumentáció, a tanítási anyagok összeállítása, a szolgáltatások területén. Három kihívás rajzolódott ki, amelyek a kérnyelvű egyetem működését és igazgatását érintik.

Különböző szervezeti, tanítási és tanulási kultúrák: A különféle tanulási módok nyelvük szerint is, de tantárgyak szerint is különböznek: a filozófia tanításában valószínűleg nagyobbak a kulturális különbségek, mint pl. a fizika tanításában. A középfokú oktatás különbségei is más tanulási kultúrát eredményezhetnek. A nyelvi különbségek azonban nem vezetnek automatikusan különböző kulturális szemlélethez is. Finnországban, és különösen abban a régióban, ahol az Åbo Egyetem működik, a nyelvi különbségeken kívül kevés kulturális különbség van a finnek és a svédek közt. A Svájcot keresztül-kasul szelő nyelvi, vallási és kulturális határok is ritkán esnek egybe. Ez a bonyolult helyzet szavatolja az országot legalább 700 éve jellemző békés és stabil fejlődést. A Fribourgi Egyetem több ilyen határ mentén működik, hallgatói között sok kisebb alcsoport található, nem pedig két vagy három nagyobb csoport, a kulturális szemléletben található csekélyebb különbségek tehát még fontosabbak az oktatás számára.

A működés pénzügyi vetületei: Ha a szorosan értelmezett pénzügyi oldalt nézzük, a kétnyelvű egyetem többe kerül, mint az egynyelvű egyetem. Nem csak azért, mert a kétnyelvűség miatt bizonyos adminisztrációs feladatokat duplán kell elvégezni, hanem azért is, mert a kétnyelvűség politikáját az egyetem minden tagja számára vonzóvá kell tennie. Az Ottawai Egyetem minden évben az éves költségvetés kb. 8%-át kitevő speciális kormánytámogatást kap, hiszen a hagyományos, egynyelvűségre tervezett támogatási rendszer nem elegendő a kétnyelvűség fenntartásához. Ennek a politikának a problémája az, hogy azokban az országokban, ahol az állami költségvetés eleve nem elegendő, állandó a kockázata annak, hogy a „többségi” egynyelvű egyetemek nem fogadnak el egy ilyen finanszírozást. Az Åbo Egyetem a svédajkú népesség számát figyelembe véve úgy döntött, hogy nem indít minden szakot, hiszen erre nem tudná megtalálni a szükséges anyagi és emberi feltételeket. Ezért együttműködést alakított ki más felsőoktatási intézményekkel mind svéd, mint finn nyelven, illetve egyre inkább angol nyelven is. A Bolzanói Szabadegyetem esetén a regionális és helyi kormányok nagymértékben támogatják az egyetemet, a Babes-Bolyai Tudományegyetem (Kolozsvár) pedig közvetlenül a Tanügyi Minisztériumtól kapja támogatásának nagy részét. Bár a kétnyelvű és multikulturális egyetemek nyilvánvalóan drágábbak, mint az egynyelvű rendszerek, a finanszírozás kérdéseit ezekben a bonyolult helyzetekben másképpen kell nézni: mennyibe kerülne az, ha nem lennének ilyen egyetemek, ahol a nyelvi kisebbségek tanulhatnak? Ha máshol vennének részt a felsőoktatásban? Vagy nem vennének részt benne? És ennek milyen következményei lennének az adott közösség, a régió és az ország életére? A kérdés tehát az, hogy a kétnyelvű vagy multikulturális egyetem jobb és olcsóbb hosszú távú politika-e, mint ha egyáltalán nem lennének ilyen egyetemek. Az ilyen integrált intézmények az olcsóbbak és jobbak, vagy pedig az, ha két külön intézményben folyik az oktatás. A válaszokat természetesen nem csak pénzügyi megfontolások határozzák meg. A kétnyelvű egyetemek létének elsősorban politikai és társadalmi okai vannak, és ha a döntés ez utóbbi szinteken már megszületett, akkor az anyagi hátteret is meg kell teremteni. Az oktatás soha nem olcsó, de ez az egyetlen stabil hosszú távú befektetés a gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés érdekében.

Tulajdonjogok: A társadalmi értelemben vett tulajdonjogok kérdése szintén sok kétnyelvű egyetemet érint: mennyire érzik a helyi és regionális közösségek sajátjuknak az intézményt, és mennyire kapnak ezek az intézmények helyet minden nap életükben? Mennyire válnak a hallgatók, a szülők, az oktatók az egyetem „tulajdonosaivá”, azaz mekkora részt vállalnak az egyetem életében? A nyelv ezekben az esetekben nagy motiváló erő, néhány esettanulmány pedig arról számolt be, hogy az egynyelvű egyetem iránt erősebb kötődés alakulhat ki. Az Ottawai Egyetemet pl. az angolajkú hallgatók francia intézménynek tartják, a franciák viszont nem tartják elégé franciának.

* *

Az esettanulmányok tehát különböző megoldásokat mutatnak. A szemináriumon sikerült megtalálni néhány közös pontot, amelyek meghatározzák ezen intézmények eredetét, küldetését és működését. Mint már említettük, nem szabad alábecsülni a sajátos politikai és társadalmi környezet hatását, amelyek az intézmények kialakulásával – a gazdasági környezettel és a pénzügyi realitásokkal együtt – közvetlenül befolyásolják minden kétnyelvű egyetem küldetését és működését. A kétnyelvű egyetemek gyakrabban alakulnak politikai indítványból, ami azonban nem zárja ki a társadalmi megalapozottságot. Ezen egyetemek küldetése szorosan kapcsolódik sajátos helyzetükhez és a regionális szükségletekhez, és általában a következőket vállalják: minden nyelvi közösség társadalmi részvételének elősegítése; nyelvi, kulturális és tudományos híd szerepük vállalásán keresztül a városok, régiók és országok társadalmi összetartásának elősegítése; szélesebb társadalmi lehetőségek biztosítása az egyetemek és hallgatóik számára; valamint annak elősegítése, hogy a hallgatók a térségen maradjanak. A kétnyelűség megalapozása, fenntartása és fejlesztése bonyolult és kényes kérdés, amelybe beletervezik a többségi csoport és a kisebbségi csoport(ok) közötti egyensúly megtartása; a felvételi procedúra, a kinevezések, az ügyintézés, a dokumentáció, a tananyag, a hallgatói szolgáltatások kérdései; a különböző szervezeti, tanítási és tanulási kultúrák harmonizálása, valamint a különleges támogatási rendszerek. Bár a kétnyelvű egyetemek pénzügyi értelemben drágábbak, mint az egynyelvű egyetemek, olcsóbbnak bizonyulnak azonban, ha más költségeket is figyelembe veszünk.

A kétnyelvű egyetemeknek ugyanolyan szilárd tudományos megalapozottsággal kell működniük, mint minden más egyetemnek, és alapvető tevékenységeiket is ugyanolyan kiválósággal kell végezniük. Az egyetem különben nem tudná megfelelően szolgálni sem az adott nyelvi csoportot, sem pedig a szélesebb regionális, nemzeti és globális tudományos közösségeket. A szemináriumon felvetett és csak részben megvitatott témaik bonyolultsága miatt további tanácskozásokra van szükség.

DUDIK ÉVA

KÖZELKÉP A KOLOZSVÁRI EGYETEMRŐL

Gondolom, nem csupán mi érezzük úgy, akik a kolozsvári egyetemen dolgozunk, hogy ez az intézmény lassan egy évtizede a figyelem középpontjában áll. Az erdélyi és